Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την «Τροποποιημένη πρόταση του κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα»

(2000/C 75/13)

Στις 9 Σεπτεμβρίου 1999, και σύμφωνα με το άρθρο 308 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, σχετικά με την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα ενιαίας αγοράς, παραγωγής και κατανάλωσης, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 14 Δεκεμβρίου 1999 σύμφωνα με τη γνωμοδότηση του κ. Lehti.

Κατά την 369η σύνοδο ολομέλειάς της, της 26ης και 27ης Ιανουαρίου 2000 (συνεδρίαση της 27ης Ιανουαρίου), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 57 ψήφους υπέρ, 4 κατά και 2 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. **Εισαγωγή**

1.1. Το κοινοτικό σύστημα για τα σχέδια και τα υποδείγματα πρέπει να εφαρμόζεται με βάση τον κανονισμό του Συμβουλίου και τη σχετική με αυτόν οδηγία. Με τον κανονισμό θα δημιουργηθεί ένα νομικό σύστημα (κοινοτικό δίκαιο για τα υποδείγματα), αντίστοιχο με εκείνο που αφορά τη νομοθεσία του κοινοτικού σήματος, στο οποίο με μια αίτηση θα είναι δυνατή η απόκτηση της προστασίας του σχεδίου ή υποδείγματος της εμφάνισης ενός συγκεκριμένου αντικειμένου σε όλα τα κράτη μέλη της Κοινότητας. Το γραφείο εναρμόνισης στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς που εδρεύει στο Αλικάντε της Ισπανίας (κοινοτικό σήμα, κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα) θα πρέπει να χορηγεί τα κοινοτικά δικαιώματα για τα υποδείγματα.

1.2. Με την πρόταση κανονισμού θα δημιουργηθεί επίσης το δικαίωμα επί μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, το οποίο θα τεθεί σε ισχύ σε τρία χρόνια, όταν το κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα θα είναι προσιτό στο κοινό εντός της Κοινότητας.

1.3. Οι βασικές νομικές διατάξεις της πρότασης κανονισμού ανταποκρίνονται στην νομική προστασία που παρέχει η οδηγία 98/71/ΕΟΚ, επειδή με την οδηγία αυτή εναρμονίζονται οι εθνικές νομοθεσίες των κρατών μελών σχετικά με το δικαίωμα επί σχεδίων ή υποδειγμάτων. Η οδηγία θα πρέπει να τεθεί σε ισχύ σε εθνικό επίπεδο πριν από τις 28 Οκτωβρίου 2001.

1.4. Η αρχική πρόταση οδηγίας υποβλήθηκε το 1993. Η εξέταση όμως της πρότασης οδηγίας και η προετοιμασία της πρότασης κανονισμού αναβλήθηκαν για το φθινόπωρο του 1995. Η οδηγία εγκρίθηκε τελικά στις 13.10.1998 ως αποτέλεσμα της διαδικασίας συνδιαλλαγής. Σύμφωνα με το συμβιβασμό της επιτροπής συνδιαλλαγής, τα κράτη μέλη θα εξακολουθήσουν να εφαρμόζουν τις ισχύουσες νομικές διατάξεις για τη χρήση ανταλλακτικών με σκοπό την επισκευή ελαττωματικών ή ατελών προϊόντων. Η συμφωνία για τα ανταλλακτικά περιλαμβάνεται στα άρθρα 14 και 18 της οδηγίας συνοδευόμενη από ορισμένες αιτιολογικές σκέψεις. Η Επιτροπή υπέβαλε την τροποποιημένη πρόταση κανονισμού τον Ιούνιο του 1999.

Κατά τη διαδικασία συνδιαλλαγής εδόθη ιδιαίτερη προσοχή στην ελεύθερη χρήση ανταλλακτικών με σκοπό την επισκευή τους και στην προστασία του σχεδίου ή υποδείγματός τους. 'Οσον αφορά το σχέδιο ή υπόδειγμα, το πρόβλημα αφορούσε κυρίως τα συστατικά σύνθετων προϊόντων για να καταστεί εφικτή η επισκευή του σύνθετου προϊόντος ώστε να αποκατασταθεί η αρχική εμφάνισή του. Η αποκαλούμενη «ρήτρα επισκευής» πρέπει να αποτρέπει τη δημιουργία μονοπωλιακών αγορών ανταλλακτικών, ιδίως στον τομέα των μηχανοκίνητων οχημάτων. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι το πρόβλημα αφορά και άλλους τομείς.

1.5. Η Επιτροπή ανέλαβε την υποχρέωση να κινήσει τη διαδικασία διαβούλευσης μετά την έγκριση της οδηγίας με τη συμμετοχή των πλέον ενδιαφερόμενων μερών. Η διαδικασία διαβούλευσης έχει κινηθεί και θα χρησιμεύσει ως βάση για την διατύπωση της οδηγίας.

1.6. Στην πρόταση κανονισμού δεν αποκλείεται προς το παρόν η καταχώριση του σχεδίου ή υποδείγματος ενός συστατικού σύνθετου προϊόντος από την εμφάνιση του οποίου εξαρτάται το σχέδιο ή υπόδειγμα του συστατικού (άρθρο 10). Η Επιτροπή πρόκειται να υποβάλει πρόταση για τη χρήση και την προστασία ανταλλακτικών δυνάμει του παρόντος κανονισμού παράλληλα με την πρόταση που θα υποβάλει για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς όσον αφορά τα ανταλλακτικά στο πλαίσιο της οδηγίας για τα σχέδια και υποδείγματα.

2. **Γενικές παρατηρήσεις**

2.1. Η ΟΚΕ θεωρεί σημαντική την εφαρμογή της οδηγίας για την προστασία των σχεδίων ή υποδειγμάτων καθώς και του κανονισμού που τη συμπληρώνει, σε κοινοτική κλίμακα. Η έλλειψη ενιαίας νομοθεσίας για την προστασία των σχεδίων ή υποδειγμάτων έχει καταστήσει την καταχώρισή τους μια πολυδάπανη και χρονοβόρα διαδικασία στο εσωτερικό των χωρών. Ιδιαίτερα δε οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις δεν κατάφερναν πάντα να εξασφαλίσουν την προστασία της παραγωγής τους, πράγμα που ήταν απαραίτητο.

2.2. Η ΟΚΕ θεωρεί σημαντική την ενσωμάτωση της οδηγίας για την προστασία των σχεδίων ή υποδειγμάτων στην εθνική νομοθεσία των κρατών μελών πριν τις 28.10.2001. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι τούτο θα οδηγήσει τα κράτη μέλη στην αναθεώρηση της υφιστάμενης νομοθεσίας για την προστασία των σχεδίων ή υποδειγμάτων και ενδεχομένως στην εξ ολοκλήρου τροποποίησή της. Η οδηγία και ο συναφής κανονισμός πρέπει να συμβάλουν στην εναρμόνιση της νομοθεσίας για την προστασία των σχεδίων ή υποδειγμάτων σε κοινοτική κλίμακα και να καταστήσουν δυνατή την επίτευξη της προστασίας των σχεδίων ή υποδειγμάτων μέσω μιας ενιαίας διαδικασίας καταχώρισης σε ολόκληρη της επικράτεια της ΕΕ.

2.3. Η ΟΚΕ υποστηρίζει την ενσωμάτωση της έννοιας του μη καταχωρισμένου σχεδίου ή υποδείγματος στον κανονισμό. Τούτο διασφαλίζει καλύτερα από σήμερα την προστασία των υποδειγμάτων για τα προϊόντα, ο πραγματικός κύκλος ζωής των οποίων είναι σύντομος, όπως για παράδειγμα για τα υφάσματα και τα παιχνίδια. Πρέπει ωστόσο να διευκρινιστεί η έννοια και το περιεχόμενο του μη καταχωρισμένου σχεδίου ή υποδείγματος. Ο όρος της κακοπιστίας που περιλαμβάνει το άρθρο 20, παράγραφος 2 αποτελεί περιορισμό με τον οποίο το μη καταχωρισμένο σχέδιο ή υπόδειγμα καθίσταται άνευ αξίας, εφόσον ο δικαιούχος δεν έχει δικαίωμα πληροφόρησης. Προτείνεται να διαγραφεί το άρθρο αυτό.

2.4. Η προετοιμασία του κανονισμού πραγματοποιείται σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα. Στόχος της Επιτροπής είναι η ολοκλήρωση του κανονισμού πριν το τέλος του 2000. Μέχρι σήμερα από τα 128 άρθρα του κανονισμού έχουν εξεταστεί τα άρθρα από το 1 έως το 100. Σε αυτή τη φάση το έργο της ομάδας εργασίας του Συμβουλίου είναι προκαταρκτικό και η διατύπωση δεν έχει ακόμη υιοθετηθεί οριστικά. Σε ορισμένα βασικά άρθρα δεν έχει επιτευχθεί ομοφωνία. Ως ένα βαθμό το πρόβλημα συνίσταται σε γλωσσικές πτυχές και στην ερμηνεία των εννοιών. Εξάλλου σαφείς διαφορές απόψεων υπάρχουν όσον αφορά, για παράδειγμα, τα μη καταχωρισμένα υποδείγματα προϊόντων. Διατυπώθηκαν διαφορετικές παρατηρήσεις και για τα 100 άρθρα που έχουν εξεταστεί. Στόχος είναι η πραγματοποίηση της πρώτης ανάγνωσης στις αρχές του 2000. Στόχος της Επιτροπής είναι η έγκριση του κανονισμού πριν το τέλος 2000.

2.5. Η ΟΚΕ εκτιμά ότι το τροποποιημένο άρθρο 10 α που αφορά τα ανταλλακτικά ανταποκρίνεται σήμερα στους στόχους της οδηγίας. Η πρόταση διατηρεί τις διατάξεις που ισχύουν στα κράτη μέλη για την προστασία των ανταλλακτικών. Η προστασία των ανταλλακτικών μπορεί να αλλάξει μόνον εάν στόχος είναι η ελευθέρωση της αγοράς τους. Εξάλλου το θέμα θα συζητηθεί εκ νέου τρία χρόνια μετά τη θέση σε εφαρμογή της οδηγίας. Η Επιτροπή προτείνει συνεπώς τις απαραίτητες τροποποιήσεις τόσο της οδηγίας όσο και του κανονισμού, επειδή το θέμα είχε αναβληθεί μαζί με την εξέταση της οδηγίας. Ωστόσο στόχος της Επιτροπής είναι να προβεί σε αλλαγές της διατύπωσης χωρίς να αλλάξει το περιεχόμενο του συγκεκριμένου άρθρου. Η Επιτροπή πρέπει να δώσει τη γνώμη της σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού για την προστασία των υποδειγμάτων όσον αφορά τα ανταλλακτικά.

2.6. Η ΟΚΕ εκτιμά ότι η διατύπωση της πρότασης κανονισμού χρήζει περαιτέρω μελέτης για τη διευκρίνιση των εξεταζόμενων θεμάτων. Η υφιστάμενη πρόταση παρέχει πολλές δυνατότητες ερμηνείας.

2.7. Η νομική βάση της πρότασης κανονισμού έχει αλλάξει επειδή ο πρόεδρος της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων και Δικαιωμάτων των Πολιτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κάλεσε την Επιτροπή να αποσύρει την αρχική πρόταση κανονισμού της και να την αντικαταστήσει με νέα πρόταση που να βασίζεται στο άρθρο 308 της Συνθήκης. Η έγκριση του κανονισμού δυνάμει του προαναφερθέντος άρθρου πρέπει να είναι ομόφωνη από το Συμβούλιο μετά τη σύμφωνη γνώμη του Κοινοβουλίου.

3. **Ειδικές παρατηρήσεις**

3.1. Η ΟΚΕ κρίνει σκόπιμο να υποδείξει στην Επιτροπή ορισμένα σημεία, στα οποία θα πρέπει να δώσει ιδιαίτερη σημασία για την επίτευξη της τροποποίησης αυτού του σημαντικού κανονισμού για την προστασία των υποδειγμάτων, οι στόχοι και η λειτουργικότητα του οποίου πρέπει να βελτιωθούν περαιτέρω.

3.2. 'Αρθρο 1.2α: η έννοια του μη καταχωρισμένου σχεδίου ή υποδείγματος χρήζει περαιτέρω διευκρινίσεων και μάλιστα κατά το χρόνο διάρκειας της προστασίας. Πρόκειται βασικά για θέμα αρχής, εφόσον η έννοια αυτή πρέπει να διατυπωθεί με τρόπο που να μην επιδέχεται ερμηνειών. Η ΟΚΕ, επισημαίνει εν προκειμένω ότι τούτο ισχύει και για το άρθρο 8.

3.3. 'Αρθρο 4.3: Η διατύπωση του ορισμού της «συνήθους χρήσης» σε αυτό το σημείο δεν συμφωνεί με τη διατύπωση της οδηγίας για τα υποδείγματα. Στην πραγματικότητα, επανέρχεται ουσιαστικά στη διατύπωση του άρθρου 3.4 της κοινής θέσης του Συμβουλίου της 17ης Ιουνίου 1997, η οποία είχε απορριφθεί από το Κοινοβούλιο κατά τη δεύτερη ανάγνωση και δεν επανήλθε κατά τη διαδικασία συνδιαλλαγής. Είναι σημαντικό η διατύπωση της οδηγίας να επαναλαμβάνεται επακριβώς στον κανονισμό.

3.4. 'Αρθρο 15: Το κείμενο δεν είναι επαρκώς σαφές όσον αφορά τον ορισμό των σχέσεων μεταξύ των σχεδιαστών.

3.5. 'Αρθρο 20.2: Αν και η ΟΚΕ κατανοεί και υποστηρίζει το σημείο αυτό, βρίσκει λίγο διφορούμενη τη διατύπωσή του. Η ΟΚΕ κατανοεί ότι πρόθεση είναι η διαφύλαξη των προσώπων που χωρίς πρόθεση ή κατά λάθος χρησιμοποιούν ένα υπόδειγμα ή αποκτούν ένα προϊόν που ενσωματώνει υπόδειγμα για το οποίο απαιτείται η προστασία του μη καταχωρισμένου υποδείγματος. Ωστόσο η ΟΚΕ διερωτάται κατά πόσο οι λέξεις «η αμφισβητούμενη χρήση αποτελεί προϊόν κακόπιστης αντιγραφής του προστατευόμενου υποδείγματος ή σχεδίου» μπορούν να καλύψουν κάθε περίπτωση. Απαιτείται περαιτέρω εξέταση της διατύπωσης του σημείου αυτού.

3.6. 'Αρθρο 27.5: Το κοινοτικό υπόδειγμα υποτίθεται ότι βασίζεται σε μια ενιαία αρχή: δηλαδή , πρόκειται για κοινοτικό δίκαιο. Το άρθρο 27.5 υπονομεύει πλήρως την αρχή αυτή εφόσον επιτρέπει στα μεμονωμένα κράτη μέλη να προβούν σε ουσιαστικές παρεκκλίσεις. Κατά την γνώμη της ΟΚΕ, με μόνη δυνατή εξαίρεση τα υποδείγματα που είναι αντίθετα προς τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη (άρθρο 10), δεν πρέπει να επιτρέπεται καμιά παρέκκλιση από την ενιαία αρχή.

3.7. 'Αρθρο 39: Είναι ζωτικής σημασίας στις αιτήσεις καταχώρισης υποδειγμάτων των συστατικών στοιχείων να προσδιορίζεται το σύνθετο προϊόν στο οποίο αναφέρονται με αρκετές λεπτομέρειες ώστε οι τρίτοι να μπορούν να τα αναγνωρίζουν γι' αυτό που είναι με αρκετή βεβαιότητα. Από τους αιτούντες καταχώρισης υποδειγμάτων των συστατικών στοιχείων σύνθετου προϊόντος θα

πρέπει να ζητείται να υποβάλουν σχέδιο ή απεικόνιση του σύνθετου προϊόντος για να εξεταστεί δυνάμει του άρθρου 48 (βλέπε κατωτέρω άρθρο 49.1).

3.8. Άρθρο 49.1: Είναι βασικό κατά τη διενέργεια της εξέτασης δυνάμει του άρθρου 48 να συμπεριλαμβάνεται τουλάχιστον μια εξέταση που να συμφωνεί με τις απαιτήσεις για προστασία, διαφορετικά υπάρχει ο κίνδυνος «συνεχούς διένεξης» αθώων τρίτων μερών λόγω της καταχρηστικής εφαρμογής του συστήματος.

3.9. Άρθρο 67: Οι αρχές που αφορούν τα πραγματικά περιστατικά χρήζουν περαιτέρω μελέτης.

Βρυξέλλες, 27 Ιανουαρίου 2000.

Η Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, και στην Επιτροπή των Περιφερειών: Αύξηση του δυναμικού του τουρισμού για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης»

(2000/C 75/14)

Στις 10 Μαΐου 1999, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 14 Δεκεμβρίου 1999 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Malosse.

Κατά την 369η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 26ης Ιανουαρίου), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 71 ψήφους υπέρ, 2 ψήφους κατά και 1 αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. **Το ιστορικό της Ανακοίνωσης της Επιτροπής**

1.1. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαβίβασε στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στην Επιτροπή των Περιφερειών, ανακοίνωση σχετικά με τη συνέχεια που δόθηκε στα συμπεράσματα και στις συστάσεις της Ομάδας Υψηλού Επιπέδου για τον Τουρισμό και την Απασχόληση που δημοσιεύθηκαν τον Οκτώβριο του 1998. Η γνωμοδότηση της ΟΚΕ θα έχει, συνεπώς, και αυτή ως αντικείμενο τις εργασίες της προαναφερθείσας ομάδας υψηλού επιπέδου (ΟΥΕ).

1.2. Η παρούσα ανακοίνωση συνιστά το πιο πρόσφατο από τα πολιτικά έγγραφα που αποσκοπούν στο να δοθεί νέα ώθηση στην ευρωπαϊκή πολιτική τουρισμού, η οποία βρίσκεται «σε ύφεση», έπειτα από την Ευρωπαϊκή Διάσκεψη για τον Τουρισμό που διοργανώθηκε το Νοέμβριο του 1997 από τη Λουξεμβουργιανή Προεδρία. Στην πράξη, το Συμβούλιο δεν έχει δώσει, από το 1996, συνέχεια σε πρόταση περί θέσπισης ενός πρώτου πολυετούς προγράμματος υπέρ του ευρωπαϊκού τουρισμού, με την ονομασία Philoxenia [1], σε σημείο που να μην μπορεί πλέον να θεωρηθεί επίκαιρη (παρότι η Επιτροπή εξακολουθεί να συμπεριλαμβάνει το πρόγραμμα αυτό στη στρατηγική της, αναφερόμενη στη συμβιβαστική πρόταση η οποία έχει εξαιρετικά μετριασθεί από την Αυστριακή Προεδρία...). Κατά συνέπεια, η παρούσα ανακοίνωση θα μπορούσε να αποτελέσει μια «νέα προσέγγιση», όπως είχε ζητηθεί από την ΟΚΕ σε γνωμοδότηση πρωτοβουλίας που υιοθετήθηκε κατά τη σύνοδο ολομέλειας της 24ης και 25ης Μαρτίου 1999 [2].

1.3. Η υπό εξέταση ανακοίνωση επαναλαμβάνει ευρέως τα συμπεράσματα της ομάδας υψηλού επιπέδου (ΟΥΕ). Κατά πρώτο λόγο, τονίζει την ανάγκη να διατίθενται, σε ευρωπαϊκή κλίμακα, ενημερωμένες πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση της τουριστικής δραστηριότητας, την τεχνογνωσία και τις πλέον αξιοσημείωτες πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί. Η ανακοίνωση συνδέει, ορθά, τον τουρισμό με τα εθνικά σχέδια για την απασχόληση, τα οποία, από την ειδική συνάντηση κορυφής του Λουξεμβούργου το 1997, αποτελούν μηχανισμούς της ευρωπαϊκής πολιτικής για την απασχόληση. Τέλος, η ανακοίνωση υιοθετεί ορισμένες από τις προτάσεις που περιλαμβάνονται στην έκθεση της ΟΥΕ, δίνοντας έμφαση κυρίως στις πιθανές συνέργιες με τα μέσα της διαρθρωτικής πολιτικής, της πολιτικής έρευνας και ανάπτυξης, της πολιτικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της πολιτικής των επιχειρήσεων. Ορισμένες προτάσεις της ΟΥΕ, όπως

[1] COM(96) 168 τελικό, ΕΕ C 222 της 31.7.1996, σ. 9· γνωμοδότηση ΟΚΕ, ΕΕ C 30 της 30.1.1997, σ. 103.

[2] ΕΕ C 138 της 18.5.1999, σ. 4.